

Nově zvolený výbor pobočky pracoval v roce 2017 ve složení: Martin Dančák (předseda), Jana Tkáčiková (místopředsedkyně), Marie Popelářová (jednatelka), Zbyněk Hradílek, Michal Hroneš a Veronika Kalníková (členové výboru).

Moravskoslezská pobočka ve svých řadách ráda uvítá všechny zájemce o botaniku, nejen z regionu střední, severní a východní Moravy a Slezska. Pokud byste se chtěli stát členy pobočky, veškeré potřebné informace najdete na internetových stránkách www.ms-cbs.cz.

MARTIN DANČÁK¹ & JANA TKÁČIKOVÁ²

¹Univerzita Palackého v Olomouci, Přírodovědecká fakulta, Katedra ekologie a životního prostředí, Šlechtitelů 27, CZ-783 71 Olomouc, e-mail: martin.dancak@upol.cz

²Muzeum Beskyd Frýdek-Místek, Hluboká 66, CZ-738 01 Frýdek-Místek, e-mail: jana.tkacikova@muzeumbeskyd.com

Východomoravská pobočka České společnosti entomologické slaví pět let

31. V. 2012 byla oficiálně založena Východomoravské pobočka ČSE, od jejího založení tedy uplynulo pět let. Toto výročí vybízí k malému ohlédnutí. Je ale zapotřebí předeslat, že již od roku 2007 se po různých lokálech ve Zlíně scházela skupinka nadšených místních entomologů. Schůzky začaly

Obr. 1: Schůzka pobočky 12.X.2017, na snímku zleva jsou Miroslav Janalík, Tomáš Vrána, Tomáš Vojkůvka, Vojtěch Kohout, Roman Macík a nejbližše kameře je Miloš Černý. Foto: D. Trávníček.

Fig. 1: Meeting of the branch 12.X.2017, from the left side: Miroslav Janalík, Tomáš Vrána, Tomáš Vojkůvka, Vojtěch Kohout, Roman Macík and Miloš Černý. Photo: D. Trávníček.

Obr. 2: Přednáška na schůzi pobočky 12.X.2017, na snímku zleva jsou Ondřej Konvička, Miroslav Janalík, Milan Veselý a přednášející Roman Macík. Foto: D. Trávníček.

Fig. 2: Lecture on meeting of the branch, 12.X.2017, from the left side: Ondřej Konvička, Miroslav Janalík, Milan Veselý and the lecturer Roman Macík. Photo: D. Trávníček.

mít pravidelnou periodicitu, počet účastníků se zvětšoval, až tedy došlo k tomu logickému finálnímu kroku, tedy oficiálnímu založení pobočky ČES. Jenom pro připomenutí uvedeme, že ústředí ČSE je v Praze a společnost existuje od roku 1904.

Prvním předsedou byl drtivou většinou hlasů zvolen O. Konvička. Byl to právě on, kdo inicioval počáteční schůzky a svým entusiasmem udržoval v chodu ono zatím neformální sdružení. Zvoleni byli i místopředseda (D. Trávníček) a člen výboru (K. Resl). V tomto složení pracoval výbor až do jara 2016, kdy proběhly nové volby. O. Konvička dopředu deklaroval, že již nebude kandidovat na předsednický post, neboť si od této funkce potřebuje odpočinout, a také musí zvládat další povinnosti v souvislosti s radostným rodinným přírůstkem v podobě dcery Lindy. Nový výbor pracuje v následujícím složení: předsedou je D. Trávníček, O. Konvička zaujal post místopředsedy a členem výboru je E. Ezer.

Od samého počátku bylo naší snahou, aby schůzky měly pravidelnou frekvenci. Termín konání se ustálil na druhý čtvrtek v měsíci v 18 hodin. O případné změně jsou všichni informováni prostřednictvím mailů. Setkání se však nekonají od května do srpna, kdy většina členů vyráží do terénu. Poměrně dlouho trvalo, než vykristalizovalo místo našeho setkávání. První schůzky se odehrávaly v Baru Puppa. Pak jsme si vyhlédli salónek v restauraci U Huberta. Kvůli mizernému osvětlení jsme se po čase přesunuli do nedaleké Sportarény u Jeleňa, ale ani tady to nebylo to pravé ořechové. Poměrně dlouho, snad kvůli milé obsluze, jsme se scházeli v restauraci u Septima. Nakonec jsme zakotvili v salónku restaurace Myslivna. Máme zde k dispozici oddělenou místnost, takže nerušíme ostatní hosty. Prostory jsou dobře osvětleny a máme možnost zde instalovat promítací plátno a dataprojektor. Na každé schůzce zazní nějaká zajímavá přednáška, a je až k nevíře, že zatím všichni přednášející vzešli z našich vlastních řad.

V současné době pobočka sdružuje 31 registrovaných členů a 18 registrovaných příznivců (nečlenů ČSE), kteří se zúčastňují pořádaných akcí. Na pravidelné schůzky přicházejí i další zájemci, kteří

uvažují o případném oficiálním vstupu. Podobně jako v samotné ČSE se i v naší pobočce setkávají profesionální entomologové s ryzími amatéry, lidé věnující se entomologii třeba už několik desítek let se začínajícími adepty. Také věk naprosto nerozhoduje. Důležitý je společný zájem, který hravě překonává všechny myslitelné bariéry. Zatímco někteří již publikovali spoustu vědeckých pojednání, jiní takové ambice nemají a vytvářejí „jenom“ entomologickou sbírku, která je ovšem při řádné úpravě a promyšleném budování cenným dokladovým a studijním materiálem. A někteří na schůzky přicházejí jenom proto, aby se dozvěděli něco zajímavého o přírodě a jejích obyvatelích. Jsme otevřené sdružení, kam má přístup každý.

Vypočítávat všechny dosavadní aktivity by zabralo spoustu místa, zaměříme se tedy pouze na práci, kterou naše pobočka vykonala v uplynulém roce. Proběhlo 8 schůzek a na každé z nich byla na programu přednáška. Přednášející vyprávěli o svých výzkumných cestách po světě (Panama, Albánie) i v Česku, shlédli jsme také autorské filmy s jeskyňářskou tematikou. Z obvyklého rámce se poněkud vymykala předvánoční prezentace o kryptozoologii, tedy povídání o tvorech, jejichž existence je přinejmenším sporná.

Není úplně pravda, že se v průběhu sezóny nesetkáváme. V srpnu 2017 proběhl již třetí ročník turnaje ve stolním tenise, který se jako vždy před tím konal opět v Kunovicích. Zde v rodinném domě a v přilehlé zahradě, patřícímu členu pobočky L. Kandrnálovi, se odehrálo celodenní sportovní klání. Samozřejmě tady dvojnásob platí, že není důležité vyhrát, ale zúčastnit se. Na akci jezdí i rodinní příslušníci a čas plyne v příjemné atmosféře. Proběhne zde spousta debat na nejrůznější témata a nakonec ani ta entomologie nepřijde zkrátka. Ty zahradní pozemky představují díky hospodaření majitele velice zajímavý biotop s výskytem pozoruhodných druhů. K takovým bezesporu patří např. majkovitý brouk včelovník zední *Sitaris muralis* (Forster, 1771).

Obr. 3: Jedna ze štěrkových lavic na řece Bečvě, kde členové pobočky provádějí inventarizační průzkum hmyzu.

Foto: D. Trávníček.

Fig. 3: Gravel bar of the Bečva river where the members of the branch carry out the inventory research of insects.

Photo: D. Trávníček.

Členové a příznivci se v loňském roce podíleli na mnoha entomologických průzkumech. K nejvýznamnějším patří inventarizační výzkum hmyzu na přírodě blízkém úseku toku řeky Bečvy a jeho okolí poblíž obce Skalička a entomologický průzkum okolí Mojtína uskutečněný ve spolupráci s CHKO Strážovské vrchy. Obě akce budou přiblíženy samostatně v další části. Kromě toho byl uskutečněn inventarizační průzkum celé řady maloplošných chráněných území a někteří členové se podílejí na monitoringu vybraných druhů hmyzu, například motýlů pestrokřídlece podražcového (*Zerynthia polyxena*), jasoně dymnivkového (*Parnassius mnemosyne*), okáče jílkového (*Lopinga achine*) a bourovce trnkového (*Eriogaster catax*). Skvělou vizitkou jsou publikační aktivity. V roce 2017 členové a příznivci naší pobočky se jako autoři či spoluautoři podíleli na 31 vědeckých článcích publikovaných v nejrůznějších odborných časopisech a recenzovali 4 práce jiných autorů.

VÝZKUMY NA ŘECE BEČVĚ V ROCE 2017

V roce 2017 členové pobočky zahájili inventarizační výzkum hmyzu na úseku řeky Bečvy poblíž obce Skalička. V této části toku dochází k samovolnému zpřirodňení řečiště, kterému mocný impuls dodaly záplavy v roce 1997. K nastartování tohoto výzkumu přispěly informace o chystané realizaci vodního díla Skalička. Podle tohoto projektu by zde měla vzniknout přehrada, která by nenávratně zničila charakter řeky. Již nyní existuje řada argumentů z hlediska ochrany přírody proti takové stavbě. Česká televize o této problematice natočila pořad *Hladová Bečva*, který byl vysílán v cyklu „Nedej se!“. V tomto pořadu mimo jiné zazněly i názory dvou členů naší pobočky; dokument je možno shlédnout na následujícím odkazu: <http://www.ceskatelevize.cz/ivysilani/10782831463-nedej-se-plus/217562248410010-hladova-becva>

Zdaleka ještě nemáme všechny získaný materiál zpracovaný a výzkum bude pokračovat i v roce 2018 tak, abychom jeho souhrnné výsledky na konci roku publikovali. Ovšem již v tomto čísle časopisu jsou z této lokality zveřejněny nálezy dvou kriticky ohrožených druhů bezobratlých živo-

čichů (KONVIČKA 2017, TRÁVNÍČEK 2017). Dopředu je možno prozradit, že naše očekávání byla vrchovatě naplněna, neboť jsme zde prokázali množství vzácných druhů, jejichž výskyt úzce souvisí s podmínkami, které poskytuje současná podoba řeky. Stavba přehrady by znamenala vymizení těchto živočichů, z nichž mnozí se v České republice vyskytují jen na několika málo lokalitách. Doufáme, že tento výzkum přispěje k přehodnocení plánů, a namísto přehrady bude zvolena varianta suchého poldru, která bude zajišťovat stejnou ochranu proti povodním, a přitom nedojde ke zničení zdejších unikátních ekosystémů.

Obr. 4: Výzkum ve Strážovských vrších. Miloš Černý hned večer zpracovává své úlovky řádu Diptera. Foto: D. Trávníček.

Fig. 4: Field research in the Strážovské vrchy Mts. Miloš Černý treats his collected material of Diptera immediately in the evening. Photo: D. Trávníček.

Obr. 5: Pavel Jáchymek při sběru brouků v náročném terénu při výzkumu ve Strážovských vrších.

Foto: D. Trávníček.

Fig. 5: Pavel Jáchymek during beetle collection in hard terrain within the field research in the Strážovské vrchy Mts. Photo: D. Trávníček.

VÝZKUM V CHKO STRÁŽOVSKÉ VRCHY, MOJTÍN 19.–21. KVĚTNA 2017

Naši slovenští přátelé a kolegové ze Správy CHKO Strážovské vrchy nás pozvali, abychom přispěli k poznání tamní fauny bezobratlých živočichů. Akce byla s předstihem naplánována na daný termín. Ubytování a zázemí nám poskytli místní speleologové na své základně. Této nabídce využilo 10 členů a příznivců naší pobočky, řada z nich přijela i se svými rodinnými příslušníky. Počasí, které nás provázelo, nebylo zdaleka ideální, ovšem naše nadšení a odhodlání to nikterak neumenšilo.

V sobotu 20. V. jsme se nejprve věnovali sběru v údolí potoka severovýchodně od obce

v oblasti přibližně ohraničené vrcholy Borová, Svrčinovec a Javorinky. V odpoledních hodinách jsme byli pozváni na slavnostní otevírání cyklistických tras. Tato lidová veselice, které se účastnili jak místní obyvatelé, tak i cykloturisté ze širokého okolí, přitáhla i zájem sdělovacích prostředků. Zástupci naší pobočky byli pozváni k mikrofonu i před kameru a vystoupili v reportážích, které tu

Obr. 6: Housenka jasoně červenookého (*Parnassius apollo*) ve Strážovských vrších. Foto: D. Trávníček.

Fig. 6: Caterpillar of Apollo Butterfly (*Parnassius apollo*) in the Strážovské vrchy Mts. Photo: D. Trávníček.

Obr. 7. Výzkum ve Strážovských vrších – ukážka naloveného materiálu hmyzu. Foto: D. Trávníček.

Fig. 7. Display of collected material of insects – field research in the Strážovské vrchy Mts. Photo: D. Trávníček.

natáčela místní média. Po splnění těchto povinností jsme se opět věnovali shromažďování materiálu a večer jsme se všichni sešli v jeskyňářské chalupě. Stejně jako předešlý večer i tento proběhl v přátelské atmosféře, kdy byla spousta času probrat nejenom entomologické záležitosti.

V neděli ráno jsme se individuálně vydali na průzkum okolí Mojtína. K největším úspěchům tohoto dne patřilo nalezení housenky jasoně červenookého (*Parnassius apollo*) jižně od obce na místech, kde byl historicky tento motýl znám, ale lokalita byla pokládána za zaniklou. O nález byl informován Správa CHKO. Odpoledne jsme se opět sešli na základně a po úklidu jsme se rozloučili s hostiteli a rozjeli se do svých domovů. Každý účastník zpracoval své sběry a před koncem roku došlo k jejich sumarizaci. Přestože povětrnostní podmínky, které panovaly během akce, nebyly příliš příznivé, výsledek je nad očekávání bohatý.

Celkem jsme během akce zaznamenali 401 druhů hmyzu. Poněvadž mezi účastníky bylo nejvíce lidí, kteří se věnují broukům, tak i největší zastoupení má právě řád Coleoptera – 343 druhů (Anthribidae 2, Apionidae 21, Attelabidae 4, Biphylidae 1, Buprestidae 1, Byrrhidae 2, Byturidae 2, Cantharidae 10, Carabidae 32, Cerambycidae 11, Ciidae 5, Coccinellidae 12, Curculionidae 68, Dasytidae 4, Dermestidae 2, Dytiscidae 1, Elateridae 18, Elmidae 4, Erotylidae 2, Eucnemidae 1, Hydraenidae 1, Hydrophilidae 7, Chrysomelidae 64, Latridiidae 5, Leiodidae 3, Lucanidae 1, Malachiidae 3, Melandryidae 2, Monotomidae 1, Mordellidae 1, Mycetophagidae 2, Nitidulidae 3, Oedeemeridae 4, Orsodacnidae 1, Ptinidae 3, Pyrochroidae 1, Salpingidae 2, Scarabaeidae 2, Scaphitidae 3, Silphidae 4, Staphylinidae 19, Tenebrionidae 6, Zopheridae 2). Pak následují dvoukřídli (Diptera) – 45 druhů, plošnice (Heteroptera) – 4 druhy, motýli (Lepidoptera) – 3 druhy, srpce (Mecoptera) – 3 druhy, síťokřídli (Neuroptera) – 2 druhy a konečně blanokřídli (Hymenoptera) – 1 druh.

V materiálu byly zjištěny i některé zajímavé druhy brouků. Nosatec *Cirrorhynchus kelesenyi* (Frivaldszky, 1892) je endemitem oblasti, lalokonosec *Dodecastichus pulverulentus* (Germar, 1824) je vzácný druh, který není známý z ČR, stejně jako lalokonosec *Otiorynchus denigrator* Boheman, 1843, nosatec *Mogulones diecki* (H. Brisout, 1870) patří mezi vzácné reliktní druhy, k lokálním a vzácným druhům patří dřepčící *Altica brevicollis* (Foudras, 1859) a *Longitarsus pinguis* Weise, 1888. Akce se zúčastnil i specialista věnující se některým skupinám dvoukřídleho hmyzu Miloš Černý, který ve svých úlovcích diagnostikoval hned 3 druhy, jejichž výskyt na Slovensku dosud nebyl znám. Tyto nálezy budou publikovány v odborném tisku.

Vzhledem k uvedeným výsledkům a s přihlédnutím ke skutečnosti, že sběry probíhaly pouze během jediného víkendu, by bylo nanejvýš žádoucí ve výzkumu pokračovat. Ostatně podobný názor má i správa CHKO Strážovské vrchy. Věříme, že nešlo o ojedinělou akci, a že do této nesmírně zajímavé oblasti zamíříme i v roce 2018.

LITERATURA

KONVIČKA O. (2017): Příspěvek k faunistice *Agnathus decoratus* (Germar, 1818) (Coleoptera: Pyrochroidae: Agnathinae) v České republice a v Řecku. (Contribution to the faunistics of *Agnathus decoratus* (Germar, 1818) (Coleoptera: Pyrochroidae: Agnathinae) in the Czech Republic and Greece). *Acta Carpathica Occidentalis* 8: 38–44.

TRÁVNÍČEK D. 2017: Slídk břeňový (*Arctosa cinerea*) na šterkových lavicích řeky Bečvy u obce Skalička. (The Giant Riverbank Wolf Spider (*Arctosa cinerea*) on gravel bars of the Bečva river near the village of Skalička). *Acta Carpathica Occidentalis* 8: 16–19.

DUŠAN TRÁVNÍČEK¹ & EDUARD EZER²

¹Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, 14|15 Bat'ův institut, Vavrečkova 7040, CZ-760 01 Zlín, Česká republika; e-mail: Dusan.Travnicek@muzeum-zlin.cz

²Obeciny IX 3620, CZ-760 01 Zlín; e-mail: prosektor@centrum.cz